

TIBBIYOTNOMA

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI NASHRI

№2 2023 YIL 21 FEVRAL

BAHOR BAYRAMI MUBORAK!

Muhtarama ayollar, munis, mo'tabar onaxonlar, Toshkent tibbiyot akademiyasining faxri bo'lmish ziyoli opa-singillar, chuqur ilmiy tafakkuri bilan tibbiyot ravnaqiga munosib hissa qo'shish niyatida o'qib, o'rganayotgan, izlanayotgan talaba qizlarim! Sizlarni yaqinlashib kelayotgan 8-mart – Xalqaro xotin-qizlar kuni bilan samimiy tabriklayman.

Oila va jamiyat ustuni, hayotimizning fayzi va ko'rki bo'lgan xotin-qizlarni e'zozlash, ularga hurmat va ehtirom ko'rsatish xalqimiz uchun azal-azaldan buyuk qadriyat bo'lib kelgan va shunday bo'lib qoladi. Chunki sizlar bilan hayotimiz go'zal va mazmunli, xonadonlarimiz obod va nurafshondir.

Vatanimiz taraqqiyoti, oila va jamiyat hayotida xotin-qizlar muhim o'rin va mavqega ega. Ayollarimiz mamlakatimizning ijtimoiy-siyosiy, siyosiy-iqtisodiy hayotidagi barcha sohalarda xususan, davlat boshqaruvi va vakillik organlarida, ishlab chiqarish, tadbirkorlik, fermerlik, sog'liqni saqlash, ta'lim, ma'rifat, madaniyat va boshqa sohalarda samarali mehnat qilishmoqda.

Bu borada muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning: "Siz, hurmatli ayollarimiz o'zingizning onalik mehri, hayotiy bilim va tajribangiz bilan farzandlarimizni

turli xavf-xatarlardan asrashda, ularni mustahkam irodali, ma'naviy-intellektual jihatdan yetuk, jonajon Vatanimizga sadoqatli insonlar etib tarbiyalashda bundan buyon ham kuch-g'ayratingizni ayamaysiz, deb ishonaman. Ayniqsa, qiz bolalarni hayotga tayyorlash, ularni zamonaviy bilimlar, kasb-hunarlariga o'rgatishda biz avvalo sizlarga suyanamiz" degan so'zlari har jihatdan ibratlidir.

Darhaqiqat, Toshkent tibbiyot akademiyasi ilmiy, tashkiliy va boshqa jarayonlarda qo'lga kiritilayotgan yutuqlarni ayollarning ishtirokisiz tasavvur etib bo'lmaydi. Ularning mehnatdagi, ilmiy-ijodiy izlanishdagi va o'quv jarayonidagi fidoyiligini hamisha yuksak qadrlaymiz. Bilimli, zukko, har tomonlama o'rnak olsa arziydigan, nomdor stipendiant talaba-qizlarimiz safi yil sayin ortib borayotganligi bizni quvontiradi. Biz albatta bunday yoshlarimiz bilan faxrlanamiz.

Qadrli ustoz-murabbiylar, opa-singillar! Sizlarning barchangizni go'zallik va nafosat ayyomingiz bilan yana bir bor qutlayman. Sizlarga mustahkam sog'liq, go'zallik, oilaviy baxt, xonadoningizga fayzu baraka tilayman.

A.SHADMANOV,
Toshkent tibbiyot akademiyasi rektori

ADABIYOTNING SO'NMAS MASH'ALI

Buyuk shoir, so'z mulkining sultoni qalam bilan dunyo tebratgan, asrlar davomida o'z so'zi qadr-qimmatini tarix zarvaraqlariga muhrlagan o'lmas ijodkor Alisher Navoiy chin turkiy tilining asoschisi donishmand olimdir.

Alisher Navoiy 1441 yil 9 fevralda Xuroson davlatining poytaxti – Hirot shahrida tug'ildi. Alisherning otasi G'iyosiddin Kichkina temuriylar saltanatining mulozimlaridan, onasi ham shu xonadon xizmatidagi ayollardan biri edi. Alisher to'rt-besh yoshlarida maktabga bordi. Olti yoshga to'lganida Xuroson podshosi Shohrux mirzo vafot etib, Hirotida toj taxt uchun kurash avj oladi. G'iyosiddin Kichkina oilasi Iroqning Taft shahriga kelib yashay boshlaydi. Bu shaharda Alisher mashhur tarixchi, "Zafarnoma" asari muallifi Sharafiddin Ali Yazdiy bilan uchrashdi. Tasodifiy uchrashuv chog'ida buyuk olim yosh Alisherning ziyrakligi, farosatiga lol qoldi.

Alisher turkiy va forsiyda ajoyib she'rlar bitib, el orasida tanila boshladi. Xususan, hali Mashhadga kelmasidan avval o'z davrining malik ul-kalomi, ya'ni so'z ustasi bo'lgan Mavlono Lutfiyning yosh Alisher ijodiga bergan bahosi shoirning obro'sini ko'tarib yuborgan edi. Navoiyga zamondosh tarixchi G'iyosiddin Xondamirning hikoya qilishicha, bir kuni Alisher Lutfiyga yangi yozgan g'azallaridan o'qib beradi. Mavlono Lutfiyga shu qadar ma'qul tushdiki, u beixtiyor "Agar muyassar bo'lsa edi, o'zimning o'n-o'n ikki ming forsiy va turkiy baytimni shu g'azalga almashtirardim" degan edi. "Men kabi nodir iste'dodni hali dunyo ko'rgan emas, men she'r bitish bobida Nizomiy Ganjaviy darajasidaman", deydi. Yana shu masnaviysida, hatto Firdavsiy "Shohnoma"dek buyuk asarni o'ttiz yilda bitgan bo'lsa, men shunday ulug' asarni o'ttiz oydayoq yoza olaman, – deya iftixor qiladi. Shunday bo'ladi, buyuk asar yoziladi. Bu so'zlarni Navoiy buyuk "Xamsa"sini yozishidan qariyb yigirma yillar avval aytgan edi. Ikki yilda, faqat ishlagan vaqti hisobga olinganda, olti oyda "Xamsa"ni tugallaydi.

(Davomi 2-betda)

Hikmat

*Dunyoda hech qanday chegarani tan olmaydigan
ikkita mo'jiza bor. Biri – Quyosh nuri,
ikkinchisi – Ona mehri.*

Hikmat

ADABIYOTNING SO'NMAS MASH'ALI

(Boshi 1-betda)

O'sha davrlarda haqiqiy shoir bo'lish uchun ilgari yashab o'tgan qalamkashlardan 20 ming, zamondoshlar ijodidan 10 ming baytni yoddan bilish talab qilingan. Navoiy yigittlik ayyomida 50 ming baytdan ortiq she'ri yod olganini "Muhokamat ul-lug'atayn" asarida yozadi. Navoiy Movarounnahr hayotini yaqindan o'rgandi, ona xalqining asosiy qismi istiqomat qiladigan yurtga cheksiz mehr qo'ydi. U bu mehrni keyinchalik "Xamsa"ning oxirgi dostoni – "Saddi Iskandariy"da Iskandarning Movarounnahr, jumladan,

Samarqandni zabt etishini tasvirlash bahonasida o'ta samimiy bayon etdi.

Ozarbayjonlik shoir Nizomiy Ganjaviy (1141 – 1209) besh doston yaratib, xamsachilik an'anasini boshlab berdi. Navoiygacha bo'lgan davrda hindistonlik o'zbek shoiri Xusrav Dehlaviy ham "Xamsa" yaratib, shuhrat qozondi. Ashraf ham "Xamsa" yaratgan edi, biroq uning bu boradagi urinishi Xusrav Dehlaviy darajasiga ko'tarila olmadi. Navoiy "Xamsa" yozish rejasini pishitib yurgan yillari Abdurahmon Jomiy ham Nizomiy "Xamsa"siga javob yozishga jadal kirishgan edi. Navoiy "Xamsa"ni misli ko'rilgan bir qisqa muddatda yozib tugalladi. 1483 yili boshlagan ishini 1485 yilda oliy darajada yetkazdi. "Xamsa"ni tugallab, Navoiy uni Husayn Boyqaroga taqdim etganida shoh shoirni otga mindirib, bir necha qadam o'zi piyoda otni yetakladi. Bu nodir voqea temuriy hukmdorning milliy adabiyot qadrini naqadar yuksak baholay olganidan dalolat beradi.

Navoiy "Xamsa"ning so'nggi dostoni – "Saddi Iskandariy"ning yakunlovchi bobida Nizomiy o'z "Panj ganj"ini o'n besh yilda yozib, uni yana o'n besh yil isloh qilgan, ya'ni qayta ishlaganini, shu tariqa o'ttiz yil barcha ishlarni yig'ishtirib, odamlardan o'zini chetga olib mehnat qilganini yozadi. Hindistonlik Xu-

srav Dehlaviy ham "Xamsa"sini yozish uchun o'ttiz yil bo'lmasa ham, uning yarmicha, hech bo'lmaganda, uchdan biricha, ya'ni kamida o'n yil zahmat chekkanini aytadi. "Ular bu beshliklarini yozayotganda tamomi tashvishlardan xoli tarzda ijod qildi, – deydi Navoiy. – Lekin men bir lahza bo'lsin xalq g'amu tashvishidan ajralmagan holda qalam tebratdim. Shunda ham ikki yilda "Xamsa"ni tugatdim. Agar faqat yozilgan paytlarning o'ziga hisobga olinsa, olti oydan oshmaydi, – deb e'tirof etgan edi. Darhaqiqat turkiy tilining eng nodir javhari "Xamsa" qisqa davr ichida dunyo tamaddunidagi bebaho haykal qo'ya olgan asrlar silsilada charxlangan takrorlanmas millatimizning faxri iftixori ulug' boyligidir.

Navoiy yaratgan o'lmas asarlar tuganmas ma'naviy mulk sifatida abadiy qoldi. O'zbek xalqi bu boy meros bilan haqli ravishda dunyodagi buyuk adabiyot yaratgan millatlar qatoridan joy oldi. Turkiy olamda undan oldin ham, keyin ham bunday buyuk sohibi qalam chiqqani yo'q.

Fotima IRSALIYEVA,
dotsent,

Nigora HAKIMOVA,
TTA akademik litseyi Yoshlar masalalari
ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor
o'rinbosari

ZULFIYAXONIM IJODIGA BIR NAZAR

Sarin shabbodalar hur-hur keza boshlagan iforli damlar O'zbekiston xalq shoirasi Zulfiyaxonim tavallud topgan kun bilan chambarchas bog'langanligi ham Yaratganning bir inoyatidir balki... Havolar tozarib ko'ngillar bayt-u o'lan sari oshiqqan ko'klam pallasida nafaqat vafo va sadoqat kuychisi, balki jamiyat po'rtanalariga "yelka tutgan" jasoratli qalb egasi sharafiga musharraf bo'lgan shoiramizning aziz xotirasini qumsadik.

Zulfiya Isroilova – taniqli va iqtidorli o'zbek shoirasi. Yorqin rassom, oddiy inson qalbini o'tkir his qilgan – mehnatkash, Sharq ayolining jamiyatdagi teng huquqi uchun mardonovor kurashgan ayol. Zulfiya she'riyatining nufuzi – bizning dabbabali murakkab davrimizning haqqoniy ifodasi, o'ziga xosligi, zamondoshlarimizning qalbi va harakatlarining yorqin tasviridir. Zulfiyaxonim Isroilova 1915 yil 1 mart kuni Toshkent shahrining qadimiy Degrez mahallasida tavallud topgan. Avval boshlang'ich maktabda, so'ng xotin-qizlar bilim yurtida tahsil olgan. 1935-1938 yillarda O'zbekiston Fanlar Akademiyasining Til va Adabiyot instituti aspiranturasida o'qigan. Shoira she'rlarining elaro mashhurligi tasodifiy emas. U bolaligidan olamga hayrat ko'zi bilan qarovchi, uning boshqalar ko'rolmaydigan jihatlarni ilg'ovchi qizaloq ekanligi bilan ajralib turgan. Buning ustiga, oilasidagi muhit ham yosh Zulfiyada badiiy ijodga ishtiyoqni anglatardi. Shoira bolaligini shunday eslaydi: "Otamni... Isroil degrez der edilar. Otam zahmatkash temirchi edi. Otamning hamma vaqt olovga yo'l-dosh kasbidan faqat zavq ko'rar edim. Otamday qudratli odam yo'q edi men uchun. Men hali-hanuz otamday bo'lishni orzu qilaman, ammo na iloj, inson qalbiga kira bilish temirga ishlov berishdan mashaqqatliroq, yurakni chaqmoq kabi alanga oldirish har kimga ham muyassar bo'lavermas ekan..."

Mening onam o'zining ta'bincha, "usti butun-ichi tutun" ayollardan edi. U hamma vaqt kamgap, xayolchan edi, lekin fikrlari, oylari mudroq emasligini unga mutelik, zaiflik yot ekanligini bilardim. Ruhidagi ma'yuslik, ovozidagi hazinlik faqat uning xarakteriga xos bir sifatgina edi, xolos.

Zulfiya she'riyati ana shunday pokiza buloqlardan suv ichgan ijoddur. Ayni shu sababdan uning tinchlik haqidagi, inson ruhiyatini g'ajib tashlay oladigan

hijron to'grisidagi, tabiatning ajib bir holati borasidagi she'rlari hech kimni befarq qoldirmagan.

"Zulfiya iste'dodi o'z davrida umummamlakat adabiyotida alohida hodisa bo'lgan", deya ta'kidlagan O'zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidov. Chindan ham tarixiy qismat Sharq ayolining ovozi jahon minbariga olib chiqish sharafi va zahmatini Zulfiya Isroilova zimmasiga qo'ydi. Bu ma'suliyat uning ijod ufqi va hayot tarzini belgiladi, taniqli jamoat arbobi sifatidagi tinchlik va xalqlar do'stligining jarchisi sifatidagi o'rnini ta'minlaydi. "O'g'lim, sira bo'lmaydi urush" she'ri dunyoning qaysi tiliga tarjima qilingan bo'lsa, o'sha yurt, millat onalarning orzu-istaklarining nidosi bo'ldi. "Mushoira" ash'ori esa Osiya va Afrika yozuvchilarining birdamlik harakatining madhiyasidek jarangladi.

Zulfiyaxonim 1935 yilda shoir Hamid Olimjon bilan turmush qurgan va uning bevaqt vafotidan so'ng ko'plab mahzun she'rlar yaratgan. Pushkin, Lermontov, Nekrasov, L.Ukraina, V.Inber va boshqa ko'plab shoirlarning asarlaridan namunalarini o'zbek tiliga tarjima qilgan. Zulfiya she'riyati tabiatga hamda uning ajralmas qismi va yuqori cho'qqisi bo'lmish odamzodga nisbatan hayajonli sevgi bilan burkangan.

Zulfiyaxonim o'zlarining she'rlari bilan, iboli va hayoli fe'li atvori bilan, pokiza e'tiqodiyu zukko fikrlari bilan har bir o'zbek ayolining hayotida katta o'rin olgan, ma'naviy dunyosining katta bir qismini tashkil qilgan inson bo'lgan desam xato qilmayman.

Namuna ABDURAXMONOVA,
Toshkent tibbiyot akademiyasi
Tibbiy profilaktika va jamoat salomatligi
fakulteti 1-kurs talabasi

BOBURNING JAHON ILM-FANI VA MADANIYATIGA QO`SHGAN ULKAN HISSASI

Jahon ilm-fani, madaniyati adabiyoti va tarixida o'chmas iz qoldirgan buyuk siymolardan biri shoh, buyuk sarkarda va shoir Zahiriddin Muhammad Boburdir.

Boburning otasi Umarshayx Mirzo Axsida bevaqt, 39 yoshida fojiali halok bo'lgach, oilaning katta farzandi, 12 yoshli Bobur valiahd sifatida taxtga o'tiradi. Boburning onasi o'qimishli va oqila ayol bo'lib, Boburga hokimiyatni boshqarish ishlarida faol ko'mak bergan, harbiy yurishlarida unga hamrohlik qilgan. Bobur barcha temuriy shahzodalar kabi maxsus tarbiyachilar, yirik fozil-u ulamolar ustozligida harbiy ta'lim, fiqh ilmi, arab va fors tillarini o'rganadi, ko'plab tarixiy va adabiy asarlar mutolaa qiladi, ilm-fanga, she'riyatga qiziq boshlaydi. Dovyurakligi va jasurligi uchun u yoshligidan "Bobur" ("Sher") laqabini oladi. Bobur otasi yo'lidan borib, mashhur so'fiy – Xoja Ahrorga ixlos qo'yadi va uning tariqati ruhida voyaga yetadi, umrining oxiriga qadar shu e'tiqodga sodiq qoladi. Keyinchalik "Boburnoma" asarida Bobur Xoja Ahror ruhi bir necha bor uni muqarrar halokatdan, xastalik va chorasizlikdan xalos etganini, eng og'ir sharoitlarda rahnamolik qilganligini ta'kidlaydi.

Bobur 18-19 yoshlarida ruboiy va g'azal yoza boshlagan. Uning "Topmadim" radifli g'azali va "Yod etmas emish kishini g'urbatda kishi" misrasi bilan boshlanuvchi ruboiysi o'sha yillardagi hayoti bilan bog'liq.

Boburning ulkan san'atkorligi shundaki, shaxsiy kechinmalarini jiddiy umumlashma darajasiga ko'tara oladi va natijada asarlarida olg'a surilgan g'oyalar umuminsoniy qadriyatlar darajasiga olib chiqiladi. Bobur ijodida, xususan, she'riyatida kindik qoni to'kilgan ona yurtini dildan qumsash, uning tuprog'iga talpinish, g'ariblik azoblaridan o'tli hasrat, yor-u diyor sog'inchi va visol ilinji, taqdir zarbalari va turmush uqubatlari, zamona nosozliklaridan nola badiiy tahlil etiladi.

Bobur ijodida ishq-muhabbat, sevgi-sadoqat, visol va hijron mavzusi ham salmoqli o'rin tutadi. Uning g'azal va ruboiylarida, tuyuq va masnaviylarida ma'shuqaning maftunkor go'zalligi, beqiyos husnu latofati, sharqona odobu axloqi, noz-u karashmasi yengil va o'ynoqi, musiqiy va ravon misralarda katta mahorat bilan tarannum etiladi.

Hozirda uning 119 ta g'azali, 233 ta ruboiysi, 10 dan ortiq tuyuq va qit'alari, 50 dan ortiq muammo va 60 dan ziyod fardlari aniqlangan. Devoni tarkibida umumiy hajmi 270 baytdan iborat 8 masnaviy ham o'rin olgan. 1521 yil Hindistonga yurishlari davrida Bobur "Mubayyin" asarini yaratdi. Masnaviy tarzida yozilgan, islom huquqshunosligi va shariat aqidalariga bag'ishlangan bu asarda Movarounnahr va Hindistonga oid o'sha davr ijtimoiy-iqtisodiy hayoti bo'yicha qiziqarli ma'lumotlar ham jamlangan. Valiahd Humoyun va Komron Mirzolarga dasturulamal sifatida mo'ljalangan "Mubayyin"da, ayni zamonda, namoz, zakot va haj ziyorati to'g'risida ham shar'iy mezonlar bayon qilingan. Shu yillarda Bobur Sharq she'riyatining asosiy masalalaridan biri aruz vazni, uning nazariyasi va amaliyotiga oid ilmiy risolasini yakunlaydi. Bobur nomini dunyoga mashhur qilgan shoh asari "Boburnoma" asari dastavval "Vaqoye", "Voqeanoma" nomlari bilan atalgan. Ushbu asarda 1494-1529-yil voqealari haqqoniy tasvirlangan. Asarda o'z atrofidagi tarixiy shaxslar tasvirini mukammal tarzda aks etgan. Jumladan, tasvirlanayotgan insonning tashqi ko'rinishi, ichki dunyosi, qilgan ishlari, dini, odob-axloqi oilasi, farzandlari haqida batafsil ma'lumot bergan. "Boburnoma" shunisi bilan ham tarixni to'g'ri talqin qilish yo'lidagi bebaho manbaa sanaladi. Bundan tashqari, "Boburnoma" asarida Bobur o'zi bo'lgan joylarning tabiati, iqlimi, o'simlik va hayvonot dunyosi haqida ham batafsil ma'lumotlar beradi.

Boburning "Xatti Boburiy", shuningdek, musiqa san'ati va harbiy ishlariga maxsus bag'ishlangan qator risolalari ham bo'lgan, ammo keyingi ikki asar matni hanuz topilgan emas. "Xatti Boburiy"da muallif arab alifbosini tahrir etib, yozuvni soddalashtirish va osonlashtirish maqsadida uni turkiy til va talaffuz mezonlariga moslashtirgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2023 yil 26 yanvarda "Buyuk shoir va olim, davlat arbobi Zahiriddin Muhammad Bobur tavalludining 540 yilligini keng nishonlash to'g'risida"gi qarori ijrosini ta'minlash maqsadida TTA akademik litseyida fan oyligi doirasida tadbirlar, insholar tanlovi, davra suhbatlari, devoriy gazetalar tanlovi va ochiq darslar o'tkazildi. Zero, Zahiriddin Muhammad Boburdek buyuk siymoning hayot yo'li, qilgan ezgu ishlari bir so'z bilan aytganda dunyo madaniyatiga qo'shgan hissasi bilan yosh avlodni tanishtirish, she'riy asarlariga oshno qilish biz ustozlarning zimmamizdagi ulkan vazifalardan biridir.

Dilnoza ISMAILOVA,
TTA akademik litseyi Tillar kafedrasini mudiri

AYOL BAXTLI BO'LSA,

XOTIN-QIZLARNI QO'LLAB-QUVVATLASH – USTUVOR VAZIFA

Xalqimizda ayolga bo'lgan ehtirom juda ulug'lanadi. Ayollarga bo'lgan yuksak e'zoz va e'tiborni har yili Prezidentimiz farmoni bilan ko'plab xotin-qizlarning yuksak unvon, orden va medallarga sazovor bo'layotganligida ham ko'rish mumkin.

Yosh qizlarimizni ma'naviy saviyasini yuksaltirish maqsadida uzoq yillardan buyon Zulfiya mukofoti bilan taqdirlanishi ham mamlakatimiz xotin-qizlarining ezgu intilishlarini ro'yobga chiqarish borasida yaratilayotgan keng imkoniyatlarga yana bir dalildir.

Darhaqiqat, ayollarimiz jamiyatimizning ko'p qismini tashkil etadi. Bugun jamiyatning deyarli hech bir muammosini, davlat qurish vazifasini ham ayollar ishtirokisiz hal etish mushkul. Bugungi kunda Toshkent tibbiyot akademiyasida 50 foizdan ortiq ayol olimlar, o'qituvchilar, shifokorlar faoliyat yuritib kelmoqda.

Jamoamiz xotin-qizlar kengashi qaysi yo'nalishlarda faoliyati olib borayotganiga to'xtalib o'tsak.

Bugungi kunda xotin-qizlarning muammolari turlicha va ushbu muammolarni yechish uchun jiddiy yondoshuvni talab qiladi. Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oila va xotin-qizlar bilan ishlash, mahalla va nuroniylarni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmonga ko'ra TTA xotin-qizlar qo'mitasi tomonidan belgilangan chora-tadbirlar asosida faoliyat olib borilmoqda.

Xotin-qizlarning talim va kasbiy ko'nikmalar olishi, munosib ish topishiga har tomonlama ko'maklashish, iqtidorli yoshlarni aniqlash va ularning qobiliyatlarini to'g'ri yo'naltirish, xotin-qizlar o'rtasida sog'lom turmush tarzini shakllantirish, oiladagi ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash bo'yicha manzilli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu birinchi navbatda, jamoamiz a'zolari va TTAda

tahsil olayotgan 10 000ga yaqin bakalavriat, magistratura va klinik ordinatura talabalari o'rtasida gender tengligini ta'minlashga qaratilgan faoliyatdir.

TTA Xotin-qizlar qo'mitasi raisi G.Raximbaeva tomonidan akademik guruh murabbiylari va kafedra ma'naviyat ishlari bo'yicha mas'ullar uchun "Xotin-qizlarga ko'rsatiladigan tazyiq va zo'rvonlik holatlari va ulardan himoyalalanish" mavzuda seminar-trening o'tkazildi.

"Xotin-qizlar va erkaklarning oila va jamiyatdagi ijtimoiy o'rni" mavzusida o'tkazilgan treningni materiallar taqdimoti va tarqatma materiallar TTAning har bir guruhga taqdim etilib, muhokama qilindi. Ushbu tadbir ishtirokchilarning xotin-qizlarga nisbatan ko'rsatiladigan tazyiq va zo'rvonlikning har qanday shakli va turlaridan himoyalalanish bo'yicha huquqiy savodxonliklarini oshirishga, yoshlarni oila va jamiyatda sog'lom ma'naviy muhitni shakllantirish uchun tayyorlashga xizmat qilishi shubhasiz.

Toshkent tibbiyot akademiyasi tomonidan "Biz zo'rvonlikka qarshimiz!", "Xotin-qizlarni tazyiq va zo'rvonlikdan himoya qilish tarafdorimiz" mavzularida videoroliklar tanlovi e'lon qilindi. Tanlovda mavzuga doir 30 ortiq materiallar qabul qilindi. Ular orasidan munosiblar saralanib, g'oliblar esdalik sovg'alar bilan taqdirlandilar. "Eng yaxshi videorolik" nominatsiyasida davolash fakulteti talabasi Mahkamjon Qodirov g'olib bo'ldi.

Jahon hamjamiyatini ogohlikka chaqirish, aholining orttirilgan immunitet tanqisligi sindromi (OITS) haqidagi xabardorlik darajasini oshirish maqsadida ham tadbirlar o'tkazib kelinmoqda.

Tadbirdan asosiy maqsad bunday bedavo kasallikka chalinmaslik uchun sog'lom turmush tarziga rioya qilish, o'zi va yaqinlarini turli xastaliklardan ehtiyot qilishga qaratilmoqda.

TTA xotin-qizlar masalalari bo'yicha rektor maslahatchisi G.Raximbayeva, Malaka oshirish fakultetining dekani N.Nurillayeva va Ilmiy kadrlarni tayyorlash va innovatsiyalar bo'limi boshlig'i Z.Muminova, TTA Akusherlik va ginekologiya kafedrasini xodimlari, Akusherlik va ginekologiya yo'nalishi magistratura va ordinatura talabalari va 1-Davolash fakulteti 5-kurs talabalari bilan reproduktiv salomatlikka doir davra suhbatlari o'tkazildi.

Tadbirda talabalar bilan suhbatni Akusherlik va ginekologiya kafedrasini professori, tibbiyot fanlari doktori D.Saidjalilova "Sog'lom ona – sog'lom bola garovidir" mavzuida taqdimot bilan davom ettirdi. Davra suhbatida Akusherlik va ginekologiya kafedrasini dotsenti, tibbiyot fanlari nomzodi G.Nigmatovanning "Erta turmush qurishning salbiy oqibatlari", tibbiyot fanlari doktori G.Babadjanovanning "Reproduktiv salomatlikni yaxshilash omillari" mavzusidagi ma'ruzalari tinglandi.

Yuqorida amalga oshirilgan tadbir va uchrashuvlardan ko'rinadiki, biz bugun yosh avlod tarbiyasiga har qachongidan ham ko'ra katta e'tibor bermoqdamiz. Bizning eng katta ishonchimiz, madad-tayanchimiz – bu o'sib kelayotgan yosh avloddir. Biz mamlakatimiz va mustaqilligimiz kelajagini shu yoshlar qiyofasida, ularning pok qalbi, erkin tafakkuri, mustahkam irodasi va dunyoqarashida ko'ramiz.

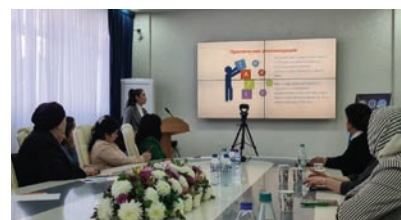

JAMIYAT BAXTLIDIR

BARQAROR TARAQQIYOTDA AYOLLAR: TIBBIYOTDA ILM-FAN VA SIFATLI TA'LIM

"Barqaror taraqqiyotda ayollar: tibbiyotda ilm-fan va sifatli ta'lim"
Toshkent tibbiyot akademiyasida o'tkazilgan xalqaro konferensiya ana shu dolzarb masalaga bag'ishlandi.

Abdurahmanova, Janubiy Koreya Dengiz va baliqchilik texnologiyasi instituti professori Seunghye Choi "APEC SEN Ruhiiy salomatlik xizmati trening dasturi" mavzusidagi ma'ruzasi bilan ishtirok etdi.

Xalqaro anjuman O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning: "Ilm-fan bilan shug'ullanish, ilmiy yangilik yaratish – bu igna bilan quduq qazishga barobar. Men o'zim shu sohadan chiqqanim uchun bu ishning naqadar qiyin va murakkab ekanini yaxshi bilaman. Shuning uchun ham oila tashvishlari va farzand tarbiyasini ilmiy-tadqiqot bilan birga olib borayotgan, bu borada amaliy yutuq va natijalarga erishayotgan olima ayollarni shaxsan men chinakam matonat va jasorat sohibalari deb bilaman va yuksak qadrlayman", deya ta'kidlagan so'zlari bilan yakunlandi.

Sahifa materiallarini tibbiyot fanlari doktori, professor, TTA xotin-qizlar qo'mitasi raisi Gulnara RAXIMBAYEVA tayyorladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oila va xotin-qizlarni tizimli qo'llab-quvvatlashga doir ishlarni yanada jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmonidan kelib chiqadigan vazifalar mazkur konferensiya mohiyatini belgilab berdi.

Tadbirda so'z olganlar mamlakatimizda ayollar manfaatlarini himoya qilish, ularning iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy faolligini oshirish, sog'lig'ini saqlash, kasbga o'qitish va bandligini ta'minlash, tadbirkorlikka keng jalb etish, ehtiyojmand xotin-qizlarni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, gender tenglikni ta'minlash borasida olib borilayotgan islohotlar borasida so'z yuritildi.

Konferensiya ishtirokchilari Birlashgan Millatlar Tashkiloti Global kun tartibining Barqaror rivojlanish maqsadlarini izchil amalga oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar to'g'risida ochiq muzokaralar olib bordilar.

Oila va xotin-qizlar masalalari qo'mitasi qoshidagi Oila va ayollar ilmiy-tadqiqot instituti ilmiy xodimlarining "Ta'lim va fanda ayollar faolligi, gender tengligining tamoyili" mavzusida ma'ruzasi hamda TTA ilmiy ishlar bo'yicha prorektori Feruza Azizovaning "O'zbekistonda tibbiyot fanining rivojlanishida olima ayollarning o'rni" mavzusida mulohazalari konferensiya ishtirokchilarining mavzuga oid ilg'or taklif va mulohazalariga sabab bo'ldi.

TTA 2-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar kafedrasi dotsenti, t.f.d. Nargiza

ILM PILLAPOYALARIDAN KO'TARILAYOTGAN OLIMA

Ilm o'rganish, tajriba orttirib jamiyatga foyda keltirish yo'lidagi chinakkam mehnat salmog'ini igna bilan quduq qazishdek mashaqqatli ishga qiyoslash mumkin.

Xuddi shunday jarayonda toblanib, ilm pillapoyalaridan sabr bilan ko'tarilib o'z maqsadlariga erisha olgan haqiqiy ustozlarda uzoqni ko'ra oladigan ajib qobiliyat bo'ladi. Qahramonimiz Munisaxon ustozlar borasida omadi chopgan yoshlardan biri. Toshkent tibbiyot akademiyasiga yuqori ball bilan o'qishga kirgan Munisaxondagi iqtidorni erta payqab, uning tirishqoqligi va mehnatsevarligini qadrlagan ustozlari yillar davomida iqtidorli talabani har bir tashabbusini qo'llab-quvvatladi.

Natijada Kardiologiya yo'nalishi bo'yicha bitiruvchi kurs magistranti Munisaxon Mahkamova mamlakatimizning ko'plab yoshlari qatori o'z maqsadlariga erishib kelmoqda. Toshkent tibbiyot akademiyasi 2022-2023 o'quv yili uchun Prezident stipendiyasiga nomzodlarni saralash tanlovi natijalariga ko'ra Munisaxon g'oliblikni qo'lga kiritdi.

Munisaxon Mahkamova Akademiyaning Tibbiy-pedagogika fakultetini a'lo baholar bilan yakunlagach, o'zining bolalikdagi orzusi – Kardiologiya sohasida ta'limni davom ettirish maqsadida davlat granti asosida magistraturaga qabul qilindi.

– Kardiolog bo'laman, deb niyat qilganimda 7-8 yoshlarda edim, – deyli Munisaxon biz bilan suhbatda. – O'sha paytlarda bu niyatim ostida qanchalar mashaqqatli yo'l turganini tasavvur ham qila olmasdim. Ota-onam va ustozlarimning qo'llab-quvvatlashi va menga bo'lgan ishonchi tufayli bugungi yutuqlarga erishdim.

Ko'plab nufuzli ilmiy konferensiya va tanlovlar ishtirokchisi, "Luchshiy molodoy uchyoniy SNG-2021" tanlovi g'olibasi, Akademik Nabi Majidov nomidagi stipendiya va "Yosh tadqiqotchi" nominatsiyasi sohibasining yutuqlari chindanam tahsinga loyiq.

Yosh, izlanuvchan olim 40 dan ortiq maqola va tezislar, o'quv qo'llanma va patent muallifi degan sharafiga erishdi. Bugun esa tengdoshlari havasini keltirib Prezident stipendiyasi sovrindori. Munisaxon ayni kunda Respublika ixtisoslashtirilgan kardiologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi yurak aritmiyalari laboratoriyasida ilmiy faoliyat olib bormoqda. 2022 yil Xiva shahrida o'tkazilgan Xalqaro Kardiologlar konferensiyasi Yosh olimlar tanlovida 3-o'rinni egalladi.

2022 yili Munisaxon Sankt-Peterburg shahrida o'z sohasi bo'yicha

malaka oshirib, "Rossiyskiye dni serd-sa" Xalqaro ta'lim forumida ham faol ishtirok etdi.

Munisaxonning bu kabi yutuqlarini qo'lga kiritishida ilmiy rahbari, Toshkent tibbiyot akademiyasi professori Nargiza Nurillayevaning mehnatlari beqiyos.

Qahramonimiz bizga o'z muvaffaqiyatlari haqida so'zlab berar ekan: "Hayotda erishgan eng katta yutug'im bu – har doim yonimda menga ishongan insonlarning borligidir", dedi.

Biz esa Munisaxonga shunday deymiz: "Yaxshi insonlar borligi va ular ko'rsatayotgan mehrni yurakdan his etib, yashashning o'zi katta baxt. Odamlar bu tole'ga o'zaro ishonch va bir-biriga nisbatan sadoqatli munosabatlar sabab erishadi.

Gulchehra MIRZAYEVA,
TTA Matbuot bo'limi boshlig'i,
jurnalist

FAOLLAR TAQDIRLANDI

AQShning O'zbekistondagi elchi Jonatan Henik O'zbekistondagi xotin-qizlar uchun tashkil etgan o'z-o'zini himoya qilish kurslari ishtirokchilarini tabrikladi.

Taqdirlash marosimida 57 nafar ishtirokchiga sovg'a ulashildi. Bu elchixonada xotin-qizlarning imkoniyatlarini kengaytirish va gender zo'ravonlikka qarshi kurashish maqsadida 2021 yilda ishga tushirgan 3 oylik dasturning ol-tinchisidir.

Loyiha doirasida bugungi kunga qadar Toshkent shahrida 297 nafar xotin-qiz o'qitildi. Loyiha davomida TTA Tibbiy biologiya yo'nalishi 1-kurs talabasi Shoista Akbarova ham faol ishtirok etdi va elchi tomonidan taqdirlandi.

I.MAHKAMOVA,
tyutor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Umumiy va bolalar jarrohligi kafedrasida dotsenti, Turon xalq yozuvchisi, Respublika Sog'liqni saqlash a'lochisi Alijon Faqirov Zohidovichning (adabiy taxallusi Alijon Zohidiy) ilmiy, adabiy, ixtirochlik faoliyatlari jahon ilm ahli tomonidan e'tirof etilib, 2023 yilning 22 yanvarida akademik Leybnis nomli Yevropa tabiiy fanlar Akademiyasi haqiqiy a'zolariga qabul qilindi.

U o'ttiz ikki yillik pediatrik-shifokor (ToshPMIni 1991 yili imtiyozli diplomga bitirgan), oliy toifali bolalar jarrohi (1992 yili xirurgiyadan internatura tugatgan), refleksoterapevt (1992 yili Tibet o'quv markazini bitirgan), eski o'zbek yozuvi (arab imlosi) bo'yicha mutaxassis (Til va adabiyot instituti imtiyozli diplomi 1992 yil), tibb olimi (2004 yili fan nomzodi), dotsent (Toshkent tibbiyot akademiyasi Umumiy va bolalar xirurgiyasi kafedrasida), tabib (Xalq tabobati akademiyasi akademigi), adib (1996 yildan O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi), O'zbekiston Respublikasi Jurnalistlar ijodiy uyushmasi a'zosi, 75 dan ortiq badiiy-adabiy, ilmiy, ommabop kitoblar, darsliklar, monografiyalari, o'quv qo'llanmalari muallifi, ekolog (2014 yildan Xalqaro "Ekologiya i zdorovye cheloveka" Ilmiy akademiyasi muxbir-a'zosi), 2022 yildan "Ta'lim fidoyisi" ko'krak nishoni sohibi, ruhshunos (2015 yildan "Afrosiyob" Psixologik Fanlar akademiyasi akademigi), ixtirochi (meditsina sohasida 28 ta ixtirolarga mualliflik

guvohnomasi va patentlar, 35 ta ratsionalizatorlik takliflari muallifi), urolog (nomzodlik dissertatsiyasi mavzusi bolalar urologiyasidan), umumiy xirurg (2012 yili malaka oshirgan), ultratovush diagnostikasi bo'yicha mutaxassis (2017 yili Mechnikov nomli Rossiya Meditsina Universitetidan olingan diplom), O'zbe-

"Operativ nefrologiya" bo'limi navbatchi feldsheri, Normal anatomiya, travmatologiya, neyroxirurgiya kafedrasida, bolalar jarrohligi kafedrasida talabalarga shu fan nazariyasi va amaliyotidan saboq berib, klinikalarda jami 20 mingdan ortiq turli murakkablikdagi jarrohlik operatsiyalari o'tkazgan.

miz ichidan eng salohiyatli, iqtidorlilarini dunyoga tanitish tarafdoriman. Bu borada Turon Fanlar akademiyasi prezidenti Haydarbek Bobobekov nufuzli akademiyalarga ularning ilmiy salohiyatini taqdim etib bormoqda. Bugungi xushxabar sohibi ham ana shunday umumjahon o'zaro hamkorlik natijasidir.

Alijon Faqirov Turon akademiyasiga 2014 yil haqiqiy a'zo qilib qabul qilingan. Bugungi kunda u Xalqaro Turon Yozuvchilar uyushmasi raisi muovini, Turon akademiyasi qoshidagi O'simliklarni tadqiq qilish ilmiy-tekshirish instituti Ilmiy kengashi a'zosi sifatida biz bilan har tomonlama sidqidildan hamkorlik qilib kelmoqda.

Men shaxsan o'zim, Toshkent tibbiyot akademiyasi xodimlari nomidan unga yangi zafarlar tilayman hamda O'zbekiston olimlari, o'zbek fozillari orasidan dunyo, Yevropa e'tirof etgan ko'plab olimlar chiqishini tilab qolaman.

Qutbiddin NIZOMOV,
Turon Fanlar akademiyasi akademigi, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash a'lochisi

kiston Respublikasi Sog'liqni saqlash a'lochisi (2018 yildan), sog'lom turmush tarzi targ'ibotchisi (oynama, ro'znomalarda, teleradiolarida har haftadagi chiqishlar), sportchi sifatida davlatimiz meditsinasi va sog'liqni saqlash tizimi borasida targ'ibotchi va tashviqotchidir. Meditsina va xalq tabobatidan umumiy staji 36 yilga teng.

A.Faqirov meditsinaning deyarli barcha sohaslarida ishlab ko'rgan: talabalik yillarida bolalar va kattalar Tez yordam stansiyasi feldsheri,

Toshkent tibbiyot akademiyasi nafaqat respublikamiz ilm ahllarini rag'batlantirib, e'tirof etib, ilmiy, ijodiy va ixtirochlik ishlariga motivatsiya beribgina qolmasdan, balki jahonning eng nufuzli ilmiy tashkilotlari, Akademiyalari bilan hamkorlik qiladi. Dunyoning 10 dan ortiq davlatlaridan 500 ga yaqin talabalar Toshkent tibbiyot akademiyasida tahsil oladilar. Shu nufuzli Akademiya xodimi, oliy toifali shifokor, "Tibbiyotnoma" oynomasi muharriri sifatida xalqimiz orasidan, olimlari-

YANA BIR O'ZBEK OLIMI YEVROPADA E'TIROF ETILDI

SOG'INDIM ONA

Mayin tabassumingiz men uchun dunyo,
Gar tomchi yosh to'ksangiz u barbod go'yo.
Sahar ila nigohingiz izlayman yana,
Kecha ko'rgan bo'lsamda sog'indim, ona.
Joningiz shu jonga jon bergan aziz,
Hatto yoningizda farishta ojiz.
So'zlaringiz qumsab takror va takror,
O'sha nurli yuzingiz sog'indim ona.
Sezaman ba'zida ko'zlar yoshlaysiz,

Bildirmayin deya asta kulasiz.
Erkalab o'zimni E'zozam deya,
Issiq bag'ringizla quchoq ochasiz.
Nasib bo'larman sizdek shifokor,
Aytgan har so'zingiz dilimga soldim.
Yerdagi farishtam, nurli yuzligim,
Yiroqdaman, sizni juda sog'indim.

E'zoza XASANOVA,
Toshkent tibbiyot akademiyasining davolash fakulteti
2-bosqich talabasi

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI QUYIDAGI LAVOZIMLARGA TANLOV E'LON QILADI

(2023 yil fevral)

No	Kafedra	Lavozim, shtat birligi
1-son davolash fakulteti		
1.	1-son travmatologiya, ortopediya va harbiy dala jarrohligi	dotsent – 1,0
2-son davolash fakulteti		
1.	2-son ichki kasalliklar va endokrinologiya	assistent – 1,0
2.	Sud tibbiyoti	dotsent – 0,75
Pediatriya, stomatologiya, xalq tabobati va tibbiy pedagogika fakulteti		
1.	Otorinolaringologiya va stomatologiya	assistent – 1,0
2.	2-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar	assistent – 1,0
3.	Bolalar kasalliklari propedevtikasi	assistent – 1,0
Tibbiy profilaktika va jamoat salomatligi fakulteti		
1.	Mikrobiologiya, virusologiya va immunologiya	assistent – 1,0
2.	Atrof-muhit gigiyenasi	assistent – 1,0
3.	Kommunal va mehnat gigiyenasi	assistent – 1,0
Farmatsiya, menejment, tibbiy biologiya, biotibbiyot muhandisligi va OMX fakulteti		
1.	Ijtimoiy fanlar	dotsent – 1,0
2.	Biotibbiyot muhandisligi, biofizika va informatika	assistent – 1,0
3.	Jamoat salomatligi va menejment	assistent – 1,0
4.	Gematologiya, transfuziologiya va laboratoriya ishi	katta o'qituvchi – 1,0 assistent – 1,0
5.	Allergologiya, klinik immunologiya va hamshiralik ishi	dotsent – 1,0
Malaka oshirish fakulteti		
1.	1-son fakultet va gospital xirurgiyasi	katta o'qituvchi – 1,0 assistent – 1,0
Xalqaro fakultet		
1.	Tibbiy va biologik kimyo	katta o'qituvchi – 1,0 assistent – 1,0

Hujjatlar tanlov e'lon qilingan kundan boshlab bir oy davomida Toshkent tibbiyot akademiyasining devonxona va arxiv bo'limida qabul qilinadi.

Manzil: Olmazor tumani, Farobiy ko'chasi, 2-uy.

MUASSIS:
**TOSHKENT
TIBBIYOT
AKADEMIYASI**

MUHARRIR
**TURDIQUL
BOBOMURATOV**

TAHRIR HAYATI:
Q.Nizomov (Bosh muharrir o'rinbosari),
O.Hazratov, A.Zohidiy, N.Hakimova,
L.Abduqodirova, M.Hasanova

Gazeta Pentium-IV
kompyuterida sahifalandi va Toshkent
Tibbiyot akademiyasi RISOGRAFida
400 nusxada chop etildi.

Manzilimiz:
Toshkent shahri, Farobiy
ko'chasi, 2-uy
Nashr uchun ma'sul
Q.Nizomov

Gazeta Toshkent Matbuot va axborot
boshqarmasida 2007-yil 15-yanvarda
02-0049 raqam bilan ro'yxatga olingan

Mualliflar fikri tahririyat nuqati nazaridan farqlanishi
mumkin. Maqolalardagi ma'lumotlar uchun
mualliflar javobgardir

Bepul tarqatiladi

